

Patyk Kalinowski, „Gospodarstwo rodzinne jako element bezpieczeństwa żywnościowego Polski – ocena prawna”

Streszczenie:

Obrona tematyka pracy doktorskiej wiąże się z dwoma podstawowymi założeniami badawczymi. Z pierwszego wynika, że istnieje konieczność prawnej analizy obszaru bezpieczeństwa żywnościowego, a z drugiego że w ramach takiej analizy należy zwrócić szczególną uwagę na instytucję rodzinnego gospodarstwa rolnego.

Bezpieczeństwo żywnościowe – w ujęciu Organizacji Narodów Zjednoczonych do spraw Wyżywienia i Rolnictwa – jest to stan „*gdy wszyscy ludzie, w każdym momencie, posiadają fizyczny, socjalny oraz ekonomiczny dostęp do odpowiedniej ilości, bezpiecznej oraz odżywczej żywności do zaspokojenia swoich potrzeb dietetycznych oraz preferencji w celu posiadania aktywnego i zdrowego życia*”. Osiągnięcie i zachowywanie bezpieczeństwa żywnościowego jest obecnie jednym z podstawowych wyzwań ludzkości oraz zadań każdego państwa. O aktualności tych zagadnień mogliśmy się przekonać chociażby w chwili wybuchu epidemii Covid-19 oraz wojny w Ukrainie. Praca wpisuje się zatem w trend wzrastającego znaczenia tej problematyki.

Zakres tematyki pracy został zawężony do instytucji rodzinnego gospodarstwa rolnego oraz jej regulacji. Wybór ten jest uzasadniony szczególnym charakterem tej instytucji w systemie bezpieczeństwa żywnościowego. W pracy przyjęto pojęcia gospodarstwa rodzinnego odmienne od tego, które znajdziemy w polskich regulacjach; w dużym uproszczeniu można zaznaczyć, że chodzi o gospodarstwa, które dostarczają żywność na rynek i mają rodzinny charakter.

Cele badawcze pracy dotyczą wypełnienia luki badawczej dotyczącej prawnych aspektów bezpieczeństwa żywnościowego oraz instrumentów prawnych jego realizacji, w szczególności w odniesieniu do instytucji gospodarstwa rodzinnego. Ponadto, celem dodatkowym jest wypracowanie postulatów *de lege ferenda* co do wzmocnienia pozycji tych gospodarstw w systemie bezpieczeństwa żywnościowego.

Postawione hipotezy badawcze odwołują się do szczególnej roli (w sensie prawnym oraz faktycznym) instytucji gospodarstwa rodzinnego w Polsce. Dotyczą one m.in. takich kwestii jak hipotezy: o zapewnianiu przez te gospodarstwa większości kluczowych surowców dla bezpieczeństwa żywnościowego kraju; o bezpieczeństwie żywnościowym jako metafunkcji

gospodarstw rodzinnych; o szczególnych cechach gospodarstw rodzinnych w kształtowaniu bezpieczeństwa żywnościowego kraju; o niewystarczającej regulacji tej instytucji w kontekście kształtowania bezpieczeństwa żywnościowego; o istnieniu silnych podstaw (z prawa międzynarodowego, unijnego, Konstytucji RP oraz różnych polityk realizowanych przez Polskę) do traktowania instytucji gospodarstwa rodzinnego jako podstawowej instytucji w regulacjach bezpieczeństwa żywnościowego kraju; o braku kompleksowej i zorientowanej na bezpieczeństwo żywnościowego regulacji gospodarstwa rodzinnego, który utrudnia realizowanie celów w tym zakresie.

Główną oś rozważań we wszystkich siedmiu rozdziałach stanowi bezpieczeństwo żywnościowe. Sama instytucja gospodarstwa rodzinnego jest analizowana z punktu widzenia właśnie bezpieczeństwa żywnościowego. Dlatego wychodząc od ogólnej koncepcji bezpieczeństwa żywnościowego rozważania zmiernają w kierunku instytucji prawnej gospodarstwa rodzinnego oraz jej znaczenia dla bezpieczeństwa żywnościowego. Przyjęte założenie wymagało przy tym przedstawienia szerszych, bardziej ogólnych i wprowadzających zagadnień dotyczących bezpieczeństwa żywnościowego, bez których odbiór pracy byłby bardzo utrudniony (m.in. zagadnień pojęciowych, pomiaru bezpieczeństwa żywnościowego, jego podstawowych zagrożeń). W ostatnim rozdziale zawarte zostały konkluzje co do postawionych hipotez badawczych oraz przedstawione zostały postulaty *de lege ferenda* co do zmian instrumentów prawnych, które mogą być wykorzystane do kształtowania bezpieczeństwa żywnościowego w ramach instytucji gospodarstwa rodzinnego. Ponadto, zaprezentowane zostały postulaty stworzenia w Polsce polityki bezpieczeństwa żywnościowego.